

Demanda potencial

Què ens diuen les elasticitats de la demanda turística internacional sobre el creixement del sector turístic a Espanya?

El sector turístic espanyol ha experimentat un creixement destacat en l'última dècada, ha superat la mitjana de l'economia nacional i s'ha mantingut competitiu en relació amb altres destinacions. La clau és l'elevada sensibilitat de la demanda turística internacional al creixement dels ingressos als països emissors. A més a més, un augment relativament moderat dels preus domèstics en relació amb les majors pujades a les destinacions competidores ha reforçat la posició competitiva espanyola. Aquestes dinàmiques expliquen l'augment sostingut de les arribades de turistes internacionals i donen suport a les previsions d'un creixement sostingut de visitants a llarg termini. No obstant això, aquest creixement planteja desafiaments de sostenibilitat i de congestió, de manera que és essencial equilibrar els fluxos de visitants i promoure polítiques que conservin els recursos naturals i el patrimoni cultural, per assegurar, així, un desenvolupament turístic sostenible i d'alt valor.

El comportament del sector turístic a Espanya durant l'última dècada ha estat extraordinari. Entre el 2015 i el 2019, el PIB turístic va créixer en termes reals a un ritme anual mitjà del 4,6% i va superar de manera notable el conjunt de l'economia. Amb posterioritat, en el període 2019-2024, marcat per la pandèmia, mentre les arribades internacionals globals van regular al voltant del 2%, les arribades a Espanya van augmentar el 10%. Només Turquia va registrar un funcionament millor dins el top 10 de destinacions receptores a nivell mundial. Les perspectives a mitjà i a llarg termini també són molt positives, i alguns estudis situen Espanya com el primer receptor de turistes internacionals el 2040.⁷

⁷ Google i Deloitte (2024), «NextGen travellers and destinations: Our vision on the tourism industry transformation».

Què explica aquest funcionament sòlid i les bones perspectives del sector turístic espanyol?

Per respondre aquesta pregunta, en aquest article, estimem la sensibilitat de la demanda turística a les variacions dels ingressos als països emissors i als preus, tant els propis com els dels competidors. Aquest exercici mostra que el factor clau que explica el bon comportament

a llarg termini del sector turístic espanyol és l'elevada sensibilitat de la demanda turística al creixement de les rendes, mentre que, durant el període 2019-2024, el bon funcionament es basava en pujades de preu moderades en relació amb els països competidors.

Elasticitats de la demanda turística internacional a Espanya

L'elasticitat de la demanda és un concepte econòmic que mesura la reacció de la quantitat demandada d'un bé o d'un servei davant els canvis en alguns factors clau, com el preu o el nivell de renda. A CaixaBank Research hem calculat tres mètriques:

1. Elasticitat de la demanda turística en relació amb la renda als països emissors (utilitzant el PIB per capita real com a aproximació).
2. Elasticitat de la demanda turística en relació amb els preus a Espanya (emprant l'IPC com a *proxy*).
3. Elasticitat de la demanda turística en relació amb els preus a les destinacions competidores (a partir dels IPC d'aquestes destinacions).

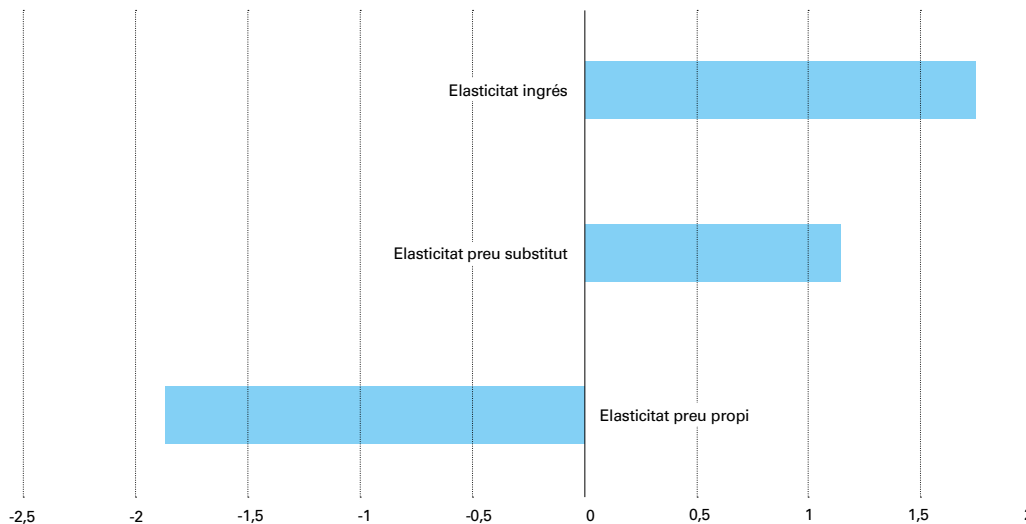
Els resultats mostren que la demanda turística cap a Espanya és especialment sensible a les variacions de la renda en origen (elasticitat d'1,74). És a dir, un augment de l'1% en el PIB per capita real dels països emissors s'associa a un increment de l'1,74% en les arribades de turistes internacionals a Espanya. D'altra banda, l'elasticitat preu a Espanya s'estima en -1,87, de manera que una alça de preus de l'1% comporta una disminució de les arribades de l'1,87%. Finalment, l'elasticitat en relació amb els preus dels competidors (1,14) indica que un encariment de l'1% en termes absoluts a les destinacions alternatives es tradueix en un increment d'arribades a Espanya de l'1,14%.

En conjunt, aquestes estimacions confirmen que el turisme a Espanya té les característiques d'un bé de luxe (la demanda creix de manera més que proporcional a l'augment de la renda) i és altament sensible als preus, tant propis com de la competència.

Elasticitats de la demanda turística internacional

Variació de la demanda (%)

Nota: L'elasticitat mesura la variació percentual de l'arribada de turistes internacionals a Espanya davant un augment de l'1% en el PIB per capita dels països emissors, el nivell de preus a Espanya i el nivell de preus als països competidors.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat i de l'INE.

La pujada de preus a Espanya el 2019-2014 és inferior a la mitjana dels competidors

La notable resiliència del sector turístic espanyol durant el període 2019-2024 s'explica, en gran part, per un increment dels preus turístics més moderat en relació amb altres mercats competidors.⁸ Mentre que Espanya ha registrat un augment dels preus turístics del 22,3%, països com Grècia (el 23,5%), França (el 35,1%) o Croàcia (el 44,8%) han experimentat escalades substancialment majors, la qual cosa ha encarat les seves destinacions de manera més intensa. Fins i tot en relació amb mercats amb increments més baixos, com Itàlia (el 14,4%), la competitivitat d'Espanya s'ha vist reforçada per ajustos de preus menys disruptius en segments clau. Per exemple, malgrat que les tarifes hoteleres espanyoles s'han incrementat el 31,4%, a Itàlia ho han fet el 32,4%, de manera que Espanya es manté en una posició avantatjosa per atreure visitants sensibles al cost.

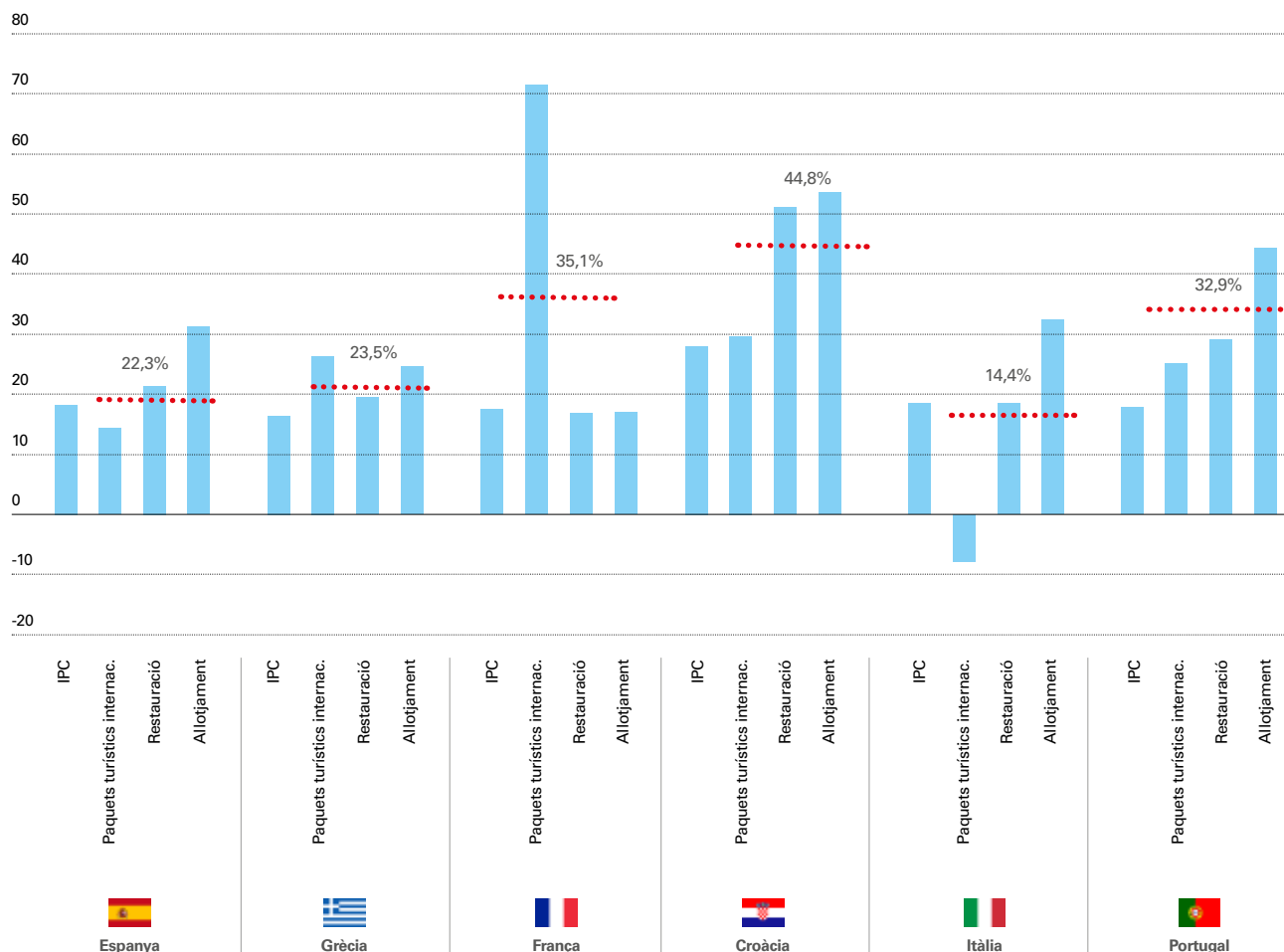
⁸ Mitjana de l'augment dels preus de l'allotjament, de la restauració i dels paquets turístics internacionals.

Des d'una perspectiva microeconòmica, l'elasticitat preu de la demanda del turisme a Espanya, estimada en -1,87, indica que els viatgers responen de manera relativament intensa als canvis en els preus. No obstant això, l'alça moderada limita la contracció en la quantitat demandada. Al seu torn, una elasticitat creuada d'1,14 en relació amb les destinacions competidores evidencia que, quan altres països apugen els preus, la demanda turística es desplaça de forma favorable cap a Espanya. Aquests factors han contribuït a l'enfortiment de la posició competitiva del sector i han afavorit el bon funcionament de les arribades internacionals en els últims anys.

La notable resiliència del sector turístic espanyol durant el període 2019-2024 s'explica, en gran part, per un increment més moderat dels preus turístics en relació amb altres mercats competidors

Inflació acumulada entre el 2019 i el 2024

Variació entre el 2019 i el 2024 (%)

Font: CaixaBank Research, a partir de dades d'Eurostat.

Elasticitat ingrés: motor de l'auge i del futur del turisme espanyol

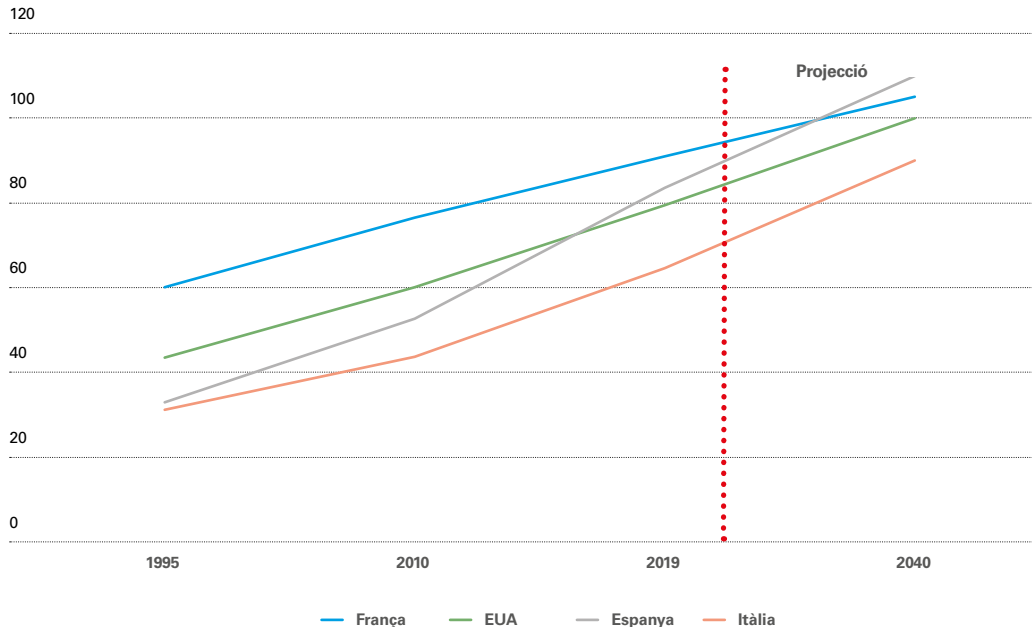
La sòlida expansió del sector turístic espanyol en les últimes dècades es basa, en gran part, en l'elevada elasticitat ingrés de la seva demanda. Així, s'estima una elasticitat mitjana d'1,74, la qual cosa implica que un increment de l'1% en el PIB per capita mundial es tradueix en un augment de l'1,74% en les arribades de turistes internacionals a Espanya. Aquest fort nexa entre la renda disponible i la propensió a viatjar ha estat clau per consolidar la posició d'Espanya en el panorama turístic global i per apuntalar unes perspectives de creixement favorables en el futur.

Les xifres il·lustren aquesta dinàmica amb claredat: les arribades van passar de 33 milions el 1995 a 52,7 milions el 2010 i van assolir els 83,5 milions el 2019. Aquest augment continuat és degut, en part, a la millora de la renda disponible a diferents mercats emissors i confirma la robusta sensibilitat del turisme a la capacitat de despesa dels viatgers.

Arribades de turistes internacionals

Milions

Nota: Projeccions per al 2040 de l'estudi de Google i Deloitte (2024), «NextGen travellers and destinations: Our vision on the tourism industry transformation».

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de Deloitte, de Google i de l'OMT.

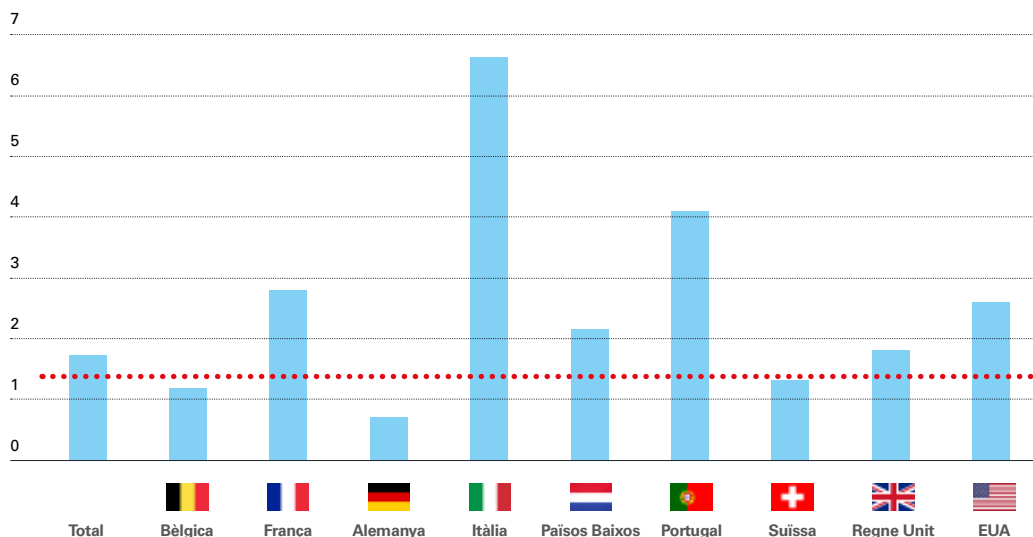
Les projeccions de creixement econòmic global indiquen que Espanya podria superar els 110 milions d'arribades el 2040, segons un estudi de Deloitte i Google, la qual cosa consolidaria encara més la seva condició de destinació de referència a nivell mundial. En la mesura que les economies emissores mantinguin un ritme de creixement estable i l'oferta turística espanyola continuï reforçant la seva competitivitat, la nostra estimació de l'elasticitat ingrés implicaria un creixement de les arribades encara més forta fins al 2040. En tot cas, la previsió de 110 milions d'arribades és plausible quan tenim en compte altres factors que podrien afectar el funcionament del turisme, com els riscos geopolítics o els fluxos de població.

Cal destacar, a més a més, que l'elasticitat ingrés supera el valor d'1 a la majoria dels principals països emissors de turistes cap a Espanya. Itàlia, amb una elasticitat de 6,64, encapçala la llista, seguida de Portugal (4,1), de França (2,8), dels EUA (2,6) i dels Països Baixos (2,16). Al pol oposat, Bèlgica (1,19) i Alemanya (0,7) exhibeixen una reacció més moderada a les variacions de la renda.

Les projeccions de creixement econòmic global indiquen que Espanya podria passar a ser el primer receptor de turistes internacionals el 2040

Elasticitat ingrés de la demanda turística internacional per país

Variació de la demanda (%)

Nota: L'elasticitat mesura la variació percentual de l'arribada de turistes internacionals a Espanya davant un augment de l'1% en el PIB per capita dels països emissors.

Font: CaixaBank Research, a partir de dades de l'INE i del Banc Mundial.

Consolidar un bé de luxe

L'alta elasticitat ingrés de la demanda turística d'Espanya, que vaticina un creixement significatiu d'arribades a mesura que les economies emissores augmenten la seva renda, convida a plantejar una gestió acurada dels fluxos de visitants. Un volum excessiu i descoordinat de turisme podria afectar negativament la qualitat mediambiental i social de la destinació i posa en risc el posicionament d'Espanya com a destinació turística de qualitat. Per aquest motiu, és aconsellable afavorir polítiques que equilibrin l'oferta i la demanda en zones més sensibles, al mateix temps que promoguin la inversió en infraestructura verda i l'ús eficient de recursos com l'aigua i l'energia. Així es protegeix l'entorn natural i, en paral·lel, es manté l'experiència de qualitat que busquen els viatgers internacionals de major valor.